

Dosarul nr. 2ra-455/20

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (jud: C. Botnaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Petcu Ghenadie,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petcu Ghenadie împotriva Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca, intervenient accesoriu Petcu (Morari) Natalia cu privire la radierea dreptului de proprietate și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Petcu Ghenadie și a fost menținută hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central și împotriva încheierii din 15 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea depusă de Petcu Ghenadie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

c o n s t a t ă:

La data de 02 mai 2018, Petcu Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca, intervenient accesoriu Petcu (Morari) Natalia cu privire la radierea dreptului de proprietate și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 18 octombrie 2004 a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 4171 (11694-1/04) în baza căruia a fost procurat terenul agricol cu suprafața de 0,4599 ha, cu nr. cadastral XXXXX și terenul agricol cu suprafața de 1,9876 ha, nr. cadastral XXXXX, situate în extravilanul com. Cremenciug, r-nul Soroca și tot în aceeași zi bunurile imobile au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile.

A indicat că la data de 17 februarie 2005 a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 636 (4247-1/-5) în baza căruia a procurat încăperea nelocativă cu numărul

cadastral XXXXX și suprafața de 326,2 m.p. situată în mun. Soroca, str. N. Soltuz, 8, nr. 70. Bunul imobil a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la data de 20 aprilie 2005.

În aceeași perioadă au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile prin intermediul OCT Soroca terenul agricol cu numărul cadastral XXXXX, cu construcțiile agricole cu numerele cadastrale XXXXX, amplasate în mun. Soroca, com. Rublenița, s. Rublenița.

A susținut că la momentul procurării și înregistrării bunurilor imobile menționate nu se afla în căsătorie legală, deoarece căsătoria sa cu Petcu Natalia a fost desfăcută prin hotărârea din 03 septembrie 1998 a Judecătoriei Soroca. Astfel, la înregistrarea bunurilor imobile în Registrul bunurilor imobile a prezentat câte două exemplare ale contractelor de vânzare-cumpărare și buletinul său de identitate.

Reclamantul a notat că la data de 03 februarie 2015, intenționând să vândă bunurile imobile enumerate supra, a solicitat și a obținut de la Oficiul Cadastral Teritorial Soroca extrasul din Registrul bunurilor imobile pentru efectuarea tranzacțiilor, unde la Subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil” în calitate de proprietar cu cota parte 1.0, era indicat doar el și din cauza că cumpărătorul s-a răzgândit, tranzacția de vânzare-cumpărare nu a avut loc.

Ulterior, la data de 22 februarie 2018 a primit o copie a cererii de chemare în judecată de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru privind partajul averii comune, la care erau anexate copiile extraselor din Registrul bunurilor imobile pentru efectuarea tranzacțiilor pentru bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX terenul agricol cu suprafața de 0,4599 eliberat la 22 septembrie 2015; bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX teren agricol cu suprafața de 1,9876 ha eliberat la 19 ianuarie 2018 și bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, încăperea nelocativă cu suprafața de 326,2 m.p. eliberat la 19 ianuarie 2018.

Studiind extrasele date, reclamantul a constatat că la Subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil” în calitate de proprietar a fost indicată și Petcu Natalia XXXXX, iar în alte cazuri Morari Natalia XXXXX, având același temeiuri de înscriere precum și înregistrat la aceeași dată.

A menționat că în legătură cu faptele constatate, a depus în adresa Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca o cerere prealabilă prin care a solicitat radierea intabulării din subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil” din Registrul bunurilor imobile, cu referire la toate bunurile imobile, a proprietarului Petcu Natalia. Prin răspunsul nr. P-09/2018/1 1/32c-07/206 din 13 aprilie 2018, pârâta a refuzat radierea intabulării solicitate prin cererea prealabilă.

Petcu Ghenadie consideră că includerea în Registrul bunurilor imobile în calitate de proprietar a fostei soții Petcu (Morari) Natalia este neîntemeiată și ilegală, contravine condițiilor și stipulărilor contractelor de vânzare-cumpărare nr. 4171 (11694-1/04) din 18 octombrie 2004 și nr. 636 (4247-1/-5) din 17 februarie 2005, precum și art. 4, 27, 28, 29, 30 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998.

A remarcat că impozitele pe bunurile imobile vin doar pe numele său.

La fel, așa cum rezultă din răspunsul pârâtei la cererea prealabilă, intabulările a căror radiere se solicită au fost introduse în baza cererilor nr. 7801/15/20000-20003 din 21 septembrie 2015 înaintate de Petcu Natalia, în baza duplicatului certificatului de căsătorie nr. CS-V 1298851 din 04 decembrie 2014. Însă, după cum a menționat anterior, a divorțat de Petcu Natalia în baza hotărârii din 03 septembrie 1998 a Judecătorei Soroca, fapt confirmat prin extrasul de pe actul de divorț nr. 327 din 06 decembrie 2014.

A declarat că Petcu Natalia a participat personal la procesul de judecată privind desfacerea căsătoriei și cunoștea cu certitudine că originalul certificatului de căsătorie a fost anexat la cererea de chemare în judecată, iar după desfacerea căsătoriei a rămas în dosarul civil la Judecătoria Soroca.

A mai invocat că în luna decembrie 2014, Petcu Natalia a primit certificatul de divorț, fapt ce denotă că ultima cunoștea cu certitudine că duplicatul certificatului de căsătorie, pe care îl deținea, nu mai este valabil, fiind anulat de către Oficiul de Stare Civilă. În opinia sa, Petcu Natalia împreună cu angajații Oficiului Cadastral Soroca, au introdus intabulările în baza unui certificat de căsătorie anulat, care nu exista, fapt prin ce și se demonstrează ilegalitatea și netemeinicia introducerii intabulărilor respective, iar prin comportamentul pârâtei i-au fost cauzate un șir de inconveniențe, mai multe procese de judecată, stări de stres, insomnie, neîncrederea și incertitudinea în ziua de mâine.

Petcu Ghenadie a solicitat obligarea Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca de a radia intabularea proprietarului Petcu Natalia din Subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil” din Registrul bunurilor imobile, cu referire la bunurile imobile - terenul agricol cu suprafața de 0,4599 ha, cu numărul cadastral XXXXX, situat în extravilanul com. Cremenciug, r-nul Soroca; terenul agricol cu suprafața de 1,9876 ha cu numărul cadastral XXXXX, situat în extravilanul com. Cremenciug, r-nul Soroca; încăperea nelocativă cu suprafața de 326,2 m.p. cu numărul cadastral XXXXX, situată în or. Soroca, str. M. Soltuz, 8, nr. 70; terenul agricol cu construcții, numărul cadastral XXXXX, situat în mun. Soroca, com. Rublenița, s. Rublenița; construcțiile agricole cu numerele cadastrale XXXXX, amplasate în mun. Soroca, com. Rublenița, s. Rublenița, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată din contul pârâtei.

Pe parcursul examinării cauzei, Petcu Ghenadie a mai explicat că la 05 noiembrie 1995 a înregistrat căsătoria cu intervenientul accesoriu Petcu (Morari) Natalia, care a fost desfăcută prin hotărârea din 03 septembrie 1998 a Judecătorei Soroca. Tot în anul 1998, personal a prezentat hotărârea instanței de judecată la Oficiul Stării Civile din or. Soroca, însă nu a ridicat certificatul de divorț, din motivul că la sfârșitul anului 1998 a plecat în Grecia la muncă, revenind în Republica Moldova în anul 2002. Astfel, prin răspunsul nr. 2257 din 11 mai 2016, Oficiul Stare Civilă Soroca a comunicat că în fondul de arhivă al oficiului pentru anul 1998, dosarul nr. 4-9 cu materiale privind executarea hotărârilor judecătorești privind desfacerea căsătoriei, a fost depistată hotărârea privind desfacerea căsătoriei nr. 2-625/98 din 03 septembrie 1998, pe numele lui Petcu Ghenadie și Petcu Natalia, cerere cu privire la executarea hotărârii, precum și taxa de achitare nefiind anexate.

A relatat că în anul 2003 s-a împăcat cu soția Petcu Natalia și împreună au plecat în Grecia, însă peste trei luni au revenit în țară și au locuit împreună în casa părinților lui din s. Rublenița. Concomitent, în anul 2003, a finisat construcția casei din s. Rublenița, cu sursele proprii, fără aportul Nataliei Petcu și la sfârșitul anului 2003 au trecut cu traiul în casa nou construită. Aproximativ peste un an, din cauza lipsei mijloacelor bănești, între ei iarăși au început neînțelegerile, existând perioade când locuiau separat.

Reclamantul a menționat că în anul 2004, personal a procurat de la Slonovschii Feodot două terenuri agricole în s. Cremenciug din r-nul Soroca, din surse proprii și fără aportul Nataliei Petcu, bunurile imobile fiind înregistrate la organul cadastral doar pe numele lui. De asemenea, în anul 2005 a înregistrat la organele cadastrale, în baza unei hotărâri de judecată, cele trei încăperi din s. Rublenița destinate pentru creșterea porcilor, pe care le-a procurat din surse proprii. Tot în anul 2005 a înregistrat și imobilul amplasat pe str. N. Soltuz, 8 cu nr. cadastral XXXXX, care a fost procurat de la Primăria or. Soroca, iar prețul a fost achitat în rate, pe parcursul unui an. La fel, bunul imobil a fost înregistrat doar pe numele lui, deoarece a fost procurat din sursele proprii, fără aportul Nataliei Petcu, ei fiind divorțați din anul 1998.

A notat că aproximativ în anul 2011 sau 2012, au decis să nu mai locuiască împreună. În anul 2014, discutând cu Petcu Natalia, i-a comunicat despre intenția de a ridica certificatul de divorț de la oficiul stării civile și ulterior, a aflat că ultima, auzind de aceasta, s-a prezentat înaintea de el la organele stării civile și la 04 decembrie 2014 i-a fost eliberat duplicatul certificatului de căsătorie nr. CS-V 1208851. Astfel, la 06 decembrie 2014 a ridicat certificatul de divorț nr. D-IV 0496962 și a observat că în acesta a fost indicat greșit că, căsătoria a fost desfăcută la 06 decembrie 2014, cu toate că în realitate a fost desfăcută la 03 septembrie 1998.

Prin hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, acțiunea depusă de Petcu Ghenadie a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Totodată, s-a încasat de la Petcu Ghenadie în beneficiul IP „Agenția Servicii Publice” suma de 1730 de lei cu titlu de cheltuieli de transport.

La data de 03 mai 2019, Petcu Ghenadie a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea sa fie admisă integral.

La data de 15 octombrie 2019, Petcu Ghenadie a depus cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 și 20 din Codul familiei nr. 1316-XIV din 26 octombrie 2000.

Prin încheierea din 15 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea depusă de Petcu Ghenadie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin decizia din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Petcu Ghenadie și a fost menținută hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, chiar dacă a existat o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă privind desfacerea căsătoriei, procedura divorțului nu a fost dusă până la capăt, or, soții erau obligați să se prezinte la organul stării civile personal, în vederea înregistrării și ridicării certificatului de divorț, iar

desfacerea căsătoriei și înregistrarea acestei proceduri putea avea loc, abia după adresarea solicitării respective, îndeplinirea formalităților exprimate prin achitarea taxei pentru divorț și întocmirea cererii de eliberare a certificatului de divorț. În speță, eliberarea certificatului de divorț și înregistrarea acestuia a avut loc conform actului de divorț nr. 327 din 06 decembrie 2014, inclus în certificatului de divorț nr. D-IV nr. 0496962, prezentat nemijlocit de către reclamant.

Prin urmare, în temeiul art. 19, 20 din Codul familiei și art. 39 din Legea cadastrului bunurilor imobile, Petcu Natalia, la prezentarea duplicatului certificatului de căsătorie în original, a fost indicată în Registrul bunurilor imobile ca coproprietară a bunurilor respective dobândite în baza contractelor de vânzare-cumpărare nr. 4171 din 18 octombrie 2004 și nr. 636 din 17 februarie 2005. Or, Agenția Servicii Publice nu putea și nu era obligată să cunoască despre desfacerea căsătoriei dintre Petcu Ghenadie și Petcu Natalia, în condițiile în care ultimii nu au solicitat și nu au primit certificatul de divorț conform procedurii stabilite de lege.

Totodată, instanța de apel a reținut că Petcu Ghenadie urma să se adreseze cu cerere de chemare în judecată împotriva titularului intabulat al bunurilor imobile litigioase, adică împotriva persoanei pe numele căreia este înregistrat dreptul de proprietate – Petcu (Morari) Natalia, în speță acțiunea fiind înaintată împotriva unui pârât necorespunzător.

La data de 15 ianuarie 2020, Petcu Ghenadie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 15 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și emiterea unei noi încheieri de admitere a cererii de sesizare a Curții Constituționale și suspendarea procesului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță în legătură cu încălcarea competenței jurisdicționale la examinarea acesteia, sau cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și nemotivată, fiind emisă cu interpretarea și aplicarea în mod eronat a legii.

A indicat că din momentul înregistrării bunurilor imobile în litigiu și până la data de 21 septembrie 2015, a fost unicul proprietar al acestor bunuri și respectiv, la solicitarea Nataliei Petcu (Morari) de înregistrare în calitate de coproprietar, registratorul urma să aplice direct prevederile art. 38 din Legea cadastrului bunurilor imobile și art. 497, 505 din Codul civil, adică să solicite consimțământul lui, fie să refuze operarea modificării solicitate și să recomande Nataliei Petcu să se adreseze în instanța de judecată.

A remarcat că art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile prevede expres că înregistrarea dreptului de proprietate poate fi efectuată doar în baza actele valabile la data înregistrării, pe când la caz, la momentul solicitării înregistrării dreptului de proprietate de către Natalia Petcu (Morari), duplicatul certificatului de căsătorie nu mai era valabil.

A menționat că este eronată concluzia instanțelor ierarhic inferioare precum că acțiunea a fost înaintată împotriva unui pârât necorespunzător, deoarece a contestat atât acțiunile ilegale de introducere a Nataliei Petcu (Morari) în calitate de coproprietar al bunurilor imobile ce îi aparțin, cât și refuzul Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca de a rectifica înregistrările ilegal efectuate. Or, rectificările nu au fost

efectuate de către Petcu (Morari) Natalia, ci anume de către angajații Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca.

Totodată, recurentul consideră că prezenta cauza urma a fi examinată în ordinea contenciosului administrativ, fapt prin ce a fost încălcată competența la judecarea cauzei.

Recurentul a susținut că instanțele ierarhic inferioare eronat au reținut că urma să conteste în instanța de judecată răspunsul Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca, în condițiile în care răspunsul nu reprezintă un act administrativ pentru a-l contesta, dânsul contestând anume acțiunile ilegale ale intimatei și nu răspunsul acesteia.

A invocat că în asemenea situație, nu mai are importanță dacă era sau nu în căsătorie cu Petcu (Morari) Natalia, deoarece acest fapt nu schimbă modul de operare a modificărilor în registrul bunurilor imobile, care la caz au fost efectuate cu încălcarea prevederilor imperative ale legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 19 noiembrie 2019.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 23930, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la data de 26 decembrie 2019 (f.d. 86, volumul II) și a fost recepționată la 03 ianuarie 2020, fapt confirmat prin semnătura pe avizul de recepție (f.d. 89, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la data de 15 ianuarie 2020, este în termen.

La 11 februarie 2020, copia recursului a fost expediată în adresa Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca și Nataliei Petcu (Morari) (f.d. 111-114, volumul II), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

La 20 februarie 2020 Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Soroca a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată.

Petcu (Morari) Natalia nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Petcu Ghenadie nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Petcu Ghenadie asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Petcu Ghenadie, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Petcu Ghenadie se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic